ePublishing
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

Τόμ. 1 (2008)

4ο Συνέδριο Διδακτική Πληροφορικής

Μια Διερευνητική και Διαθεματική Προσέγγιση στη Διδασκαλία της Ζωγραφικής Μέσω Η/Υ στην Α΄ Γυμνασίου

Β. Σουβατζόγλου

Βιβλιογραφική αναφορά:

Σουβατζόγλου Β. (2023). Μια Διερευνητική και Διαθεματική Προσέγγιση στη Διδασκαλία της Ζωγραφικής Μέσω Η/Υ στην Α΄ Γυμνασίου. *Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, *1*, 493–498. ανακτήθηκε από https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/5897

https://epublishing.ekt.gr | **e-Εκδότης:** EKT | **Πρόσβαση:** 21/01/2026 11:39:38

Μια Διερευνητική και Διαθεματική Προσέγγιση στη Διδασκαλία της Ζωγραφικής Μέσω Η/Υ στην Α΄ Γυμνασίου

Β. Σουβατζόγλου

Πειραματικό Γυμνάσιο Τρίπολης
basou@sch.gr

Περίληψη

Στο κείμενο που ακολουθεί παρουσιάζεται μια διαθεματική δραστηριότητα στα πλαίσια της διδασκαλίας της Πληροφορικής στην Α΄ Γυμνασίου και συγκεκριμένα στη Ζωγραφική. Η διαθεματική δραστηριότητα έχει ως θέμα την τέχνη του Picasso και του Warhol και έχει σκοπό να εισάγει τους μαθητές στην έννοια του e-culture. Ταυτόχρονα διερευνάται η επιτυχία και αποδοχή του εγχειρήματος.

Λέξεις κλειδιά: *διαθεματικότητα, e-culture, ζωγραφική, ζωγραφική σε Η/Υ.*

Abstract

In the text that follows is presented a cross-thematic approach of teaching Information technology in the first grade of high school and especially digital painting. The project's subject is art through two artists' work, Picasso and Warhol and the aim is to introduce the e-culture to the students. At the same time we investigated the success and acceptance of the project.

Keywords: *cross-thematic approach of teaching, e-culture, computer painting*

1. Εισαγωγή

Στην Α' Γυμνασίου και στην ενότητα «Χρήση εργαλείων έκφρασης και δημιουργίας» προβλέπεται από το Αναλυτικό Πρόγραμμα η διδασκαλία της ζωγραφικής μέσω σχετικού λογισμικού, με προτεινόμενο χρόνο ολοκλήρωσης τις τρεις διδακτικές ώρες (Αράπογλου κ.α., 2007). Στα πλαίσια της διδασκαλίας αυτής και στο πνεύμα της διαθεματικότητας υλοποιήθηκε ένα project με θέμα από το χώρο της μοντέρνας και σύγχρονης τέχνης.

1.1 Η Επιλογή του Θέματος

Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) έχουν επαναπροσδιορίσει κάθε συνιστώσα της κοινωνίας και του ανθρώπινου πολιτισμού (Πόστμαν, 1997) και επηρεάζουν την καθημερινότητά του στην εργασία, στο σπίτι, στη διασκέδαση και στις κοινωνικές σχέσεις (Dertouzos & Gates, 1997). Πολλές υπηρεσίες και τομείς δραστηριότητας χαρακτηρίζονται πλέον με το πρόθεμα e- . Ένας τέτοιος τομέας είναι και ο πολιτισμός που πλέον μετασχηματίζεται σε

ηλεκτρονικό-ψηφιακό πολιτισμό (e-culture). Στο e-culture περιλαμβάνονται όλοι οι άξονες και οι εκφάνσεις του πολιτισμού που όμως τώρα δημιουργούνται, παρουσιάζονται, αποθηκεύονται, ανακτούνται, μεταδίδονται, προβάλλονται, δέχονται πρόσβαση κλπ μέσα από τη χρήση των υπηρεσιών και των ευκολιών των ΤΠΕ (Δρίγκας, 2005). Ένας άλλος τομέας είναι η εκπαίδευση και η διδασκαλία στον οποίο οι ΤΠΕ μπορούν να λειτουργήσουν ως μια μετασχηματιστική τεχνολογία εφόσον η ένταξή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να έχει ουσιαστικό περιεχόμενο. Ένας τέτοιος τρόπος είναι η οικειοποίηση του μέσου στις πάσης φύσης δραστηριότητες του μαθητή αφού καθώς επισημαίνει ο Marshall McLuhan (1971) «αν το μέσο είναι το μήνυμα, ο χρήστης είναι το περιεχόμενο». Η προσπάθεια της σύζευξης της κουλτούρας και της τεχνολογίας αποτελεί ζητούμενο στην Κοινωνία της γνώσης άρα και ερέθισμα για το σχεδιασμό και την υλοποίηση μιας δραστηριότητας στο σχολικό εργαστήριο Πληροφορικής που να στοχεύει σ' αυτή τη σύζευξη.

1.2 Το Προφίλ των Μαθητών

Η διαθεματική δραστηριότητα υλοποιήθηκε σε δύο τμήματα της Α΄ Γυμνασίου του Πειραματικού Γυμνασίου Τρίπολης, σε σύνολο 56 μαθητών/τριών το Νοε-Δεκ 2007. Προκειμένου να σκιαγραφηθεί το προφίλ των μαθητών σε σχέση με την ικανότητα χρήσης Η/Υ και την εικαστική τους συγκρότηση συμπληρώθηκαν από αυτούς ανώνυμα ερωτηματολόγια απ' όπου και εξήχθησαν οι πληροφορίες ότι το 79% των μαθητών διαθέτουν υπολογιστή και τον χρησιμοποιούν ενώ το 21% όχι, το 90% ζωγραφίζει σε υπολογιστή είτε στο δικό του είτε σε άλλον και ότι το σύνολο των μαθητών δεν έχουν εικαστική παιδεία. Επιπλέον στο σχολείο δεν διδάσκεται η αισθητική αγωγή. Συμπερασματικά το υπόβαθρο των μαθητών κρίθηκε ικανοποιητικό για την εκπόνηση της δραστηριότητας ως προς το σκέλος που αφορά τη χρήση Η/Υ, εξάλλου έγιναν και τα μαθήματα ζωγραφικής στο σχολείο, και ελλειμματικό ως προς τα ζητήματα τέχνης. Τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά ελήφθησαν υπόψη κατά τη σχεδίαση και υλοποίηση της δραστηριότητας.

2. Περιγραφή της Δραστηριότητας

2.1 Μεθοδολογία

Η δραστηριότητα είχε άξονα, έργα συγκεκριμένου χαρακτήρα του Pablo Picasso και του Andy Warhol. Τα συγκεκριμένα έργα του Picasso (βλέπε εικόνα 1) επιλέχθηκαν καθώς παρουσιάζουν μια «παιδικότητα», άρα είναι οικεία στους μαθητές, και χαρακτηρίζονται από μια μετασχηματιστική πρακτική πραγμάτων της καθημερινότητας και της φύσης όπως χαρτιά και πέτρες.

Εικόνα 1: *Επεμβάσεις του Picasso σε κομμένα χαρτιά και "έτοιμες" πέτρες*

Τα έργα του Warhol (εικόνα 2) επιλεχθήκαν καθώς η pop κουλτούρα που αντιπροσωπεύουν είναι επίσης οικεία στους μαθητές. Επιπλέον ο Warhol εκφράζει πολύ έντονα το γεγονός ότι ο πολιτιστικός τομέας και οι εμπορικοί τομείς συνδυάζονται πια όλο και περισσότερο (Schwarz,2006). Προτιμήθηκε η επιλογή δύο καλλιτεχνών με διαφορετικά στυλ καθώς έτσι οι μαθητές θα είχαν ευρύτερο πεδίο δημιουργίας του δικού τους έργου με κοινό όμως υπόβαθρο αφού και στα δύο στυλ ο μαθητής καλείται να διαχειριστεί επιδέξια γραφικά, εικόνες, σχήματα και χρώματα στον υπολογιστή όπως επίσης και την πληροφορία που περιέχεται σ' αυτά (D' Angelo, 1988).

Εικόνα 2: *Έργα του Andy Warhol*

Για τη δραστηριότητα διατέθηκαν δύο διδακτικές ώρες. Αρχικά έγινε προβολή των έργων των δύο ζωγράφων. Ακολούθησε συζήτηση για τα συγκεκριμένα έργα και καταιγισμός ιδεών γύρω από το πώς θα τα χρησιμοποιήσουμε ως αφετηρία για να δημιουργηθούν νέα έργα. Έπειτα οι μαθητές σε ομάδες των δύο δημιούργησαν το έργο με βάση το στυλ που επέλεξαν.

2.2 Τα Έργα

Με αφορμή τα έργα του Picasso δημιουργήθηκαν σε γενικές γραμμές δύο κατηγορίες έργων. Στην πρώτη κατηγορία μπορούν να ενταχθούν τα έργα που προέκυψαν από επέμβαση των μαθητών σε φωτογραφίες από βότσαλα που ανέσυραν από τον παγκόσμιο ιστό (βλέπε εικόνες 3 και 4).

Εικόνα 3: *Πριν και Μετά* ***Εικόνα 4:*** *Πριν και Μετά*

Στη δεύτερη κατηγορία μπορούν να ενταχθούν τα έργα που δημιουργήθηκαν με την αποκοπή κομματιών από την εικόνα ενός αλουμινόχαρτου που ανασύρθηκε από τον

παγκόσμιο ιστό (εικόνα 5) και την επικόλληση τους σε άλλο ανοικτό αρχείο και την μετέπειτα επεξεργασία της νέας εικόνας. Ως τέτοια δείγματα παρατίθενται οι εικόνες 6 έως13.

Εικόνα 5

Εικόνα 6

Εικόνα 7

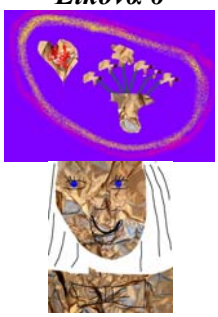

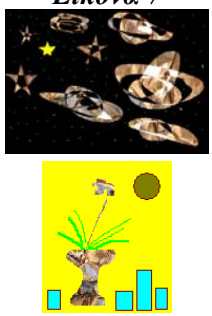

Εικόνες 8-13

Με αφορμή τα έργα του Warhol δημιουργήθηκε μεγαλύτερη ποικιλία έργων. Μια κατηγορία έργων είναι επεμβάσεις σε φωτογραφίες. Ως τέτοια δείγματα παρατίθενται οι εικόνες 14 έως 19. Να σημειωθεί εδώ ότι με τις δραστηριότητες αυτές, όπως και με τις άλλες που ακολουθούν, καλύπτεται το σύνολο σχεδόν των στόχων της διδασκαλίας που αναφέρονται στο βιβλίο του Εκπαιδευτικού (Αράπογλου κ.α,2007, σ.44-45) όπως να χρησιμοποιούν συνδυασμούς χρωμάτων και την αντιγραφή-επικόλληση, να εισάγουν κείμενο στην εικόνα, να διαχειρίζονται πέραν του ενός παράθυρα ταυτόχρονα κλπ.

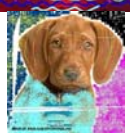

Εικόνες 14-19

Ως μια άλλη κατηγορία έργων μπορούν να εκληφθούν αυτά που παρουσιάζουν συνθήματα, γκράφιτι κλπ που αγγίζουν περισσότερο τη φιλοσοφία της τέχνης του Warhol (εικ.20-22) και λιγότερο την τεχνική.

Εικόνες 20-22

Μια άλλη κατηγορία έργων είναι αυτά που δημιουργήθηκαν με τη φιλοσοφία και τεχνική της επαναληπτικότητας της εικόνας, χαρακτηριστικά έντονα στο έργο του Warhol (βλέπε εικόνες 23 έως 25).

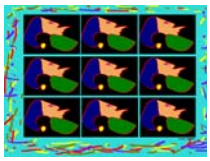

Εικόνες 23-25

Να σημειωθεί τέλος ότι υπήρξε ένας πολύ μικρός αριθμός έργων που συνδύασαν τεχνικές και από τους δύο καλλιτέχνες (βλέπε εικόνες 26 και 27).

Εικόνα 26

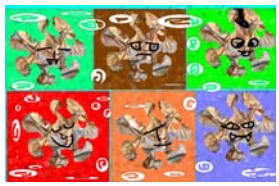

Εικόνα 27

2.3 Αξιολόγηση-Συμπεράσματα

Η αξιολόγηση του εγχειρήματος βασίστηκε αφενός στη συμμετοχική παρατήρηση του εκπαιδευτικού και αφετέρου στα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν οι μαθητές με το πέρας της δραστηριότητας. Αυτό που προέκυψε ήταν ότι οι μαθητές αντέδρασαν θετικά και ευχαριστήθηκαν την δραστηριότητα (ποσοστό θετικών απαντήσεων 100%). Ακόμη την έκριναν από πολύ εύκολη ως εύκολη το 75% ενώ το 25% από λίγο έως πολύ δύσκολη.

Από τη συμμετοχική παρατήρηση, καταγράφηκε η ανάγκη συνεχούς υποστήριξης από τον εκπαιδευτικό προς επίλυση προβλημάτων, καθώς οι ερωτήσεις για το αν γίνεται αυτό που είχαν σκεφτεί ήταν συχνότατες.

Σε γενικές γραμμές κρίνεται ότι η επιτυχία του εγχειρήματος βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό στην ήδη πριν το σχολείο κατακτημένη γνώση χρήσης Η/Υ από τους μαθητές αλλά και στη σχεδίαση της δραστηριότητας βάσει του προφίλ των μαθητών και συγκεκριμένα στην επιλογή των καλλιτεχνών και των έργων, έτσι ώστε να τους είναι οικεία και να αγγίζουν την κουλτούρα των νέων.

Δεν έγινε κατορθωτό, καθώς θα έπρεπε να διατεθεί και μια επιπλέον ώρα, παρότι θα ήταν ενδιαφέρον και χρήσιμο, μετά τη δημιουργία των έργων, να γίνει συζήτηση που να άπτεται του κοινωνικού πλαισίου του ψηφιακού πολιτισμού, καθώς έχει παρατηρηθεί ότι οι μαθητές αγνοούν το κοινωνικό πλαίσιο των τεχνολογικών δραστηριοτήτων (Rennie & Jarvis, 1996). Η διάθεση δηλαδή επιπλέον διδακτικών ωρών στη διδασκαλία της συγκεκριμένης ενότητας είτε στα πλαίσια της διδασκαλίας της Πληροφορικής στο Γυμνάσιο (μιας ώρας την εβδομάδα) είτε ως αποτέλεσμα ενδεχόμενης αύξησης των ωρών διδασκαλίας της, κρίνεται ότι θα δημιουργούσε ένα προσφορότερο πλαίσιο για αρτιότερη υλοποίηση του project.

Βιβλιογραφία

D' Angelo J. (1988). Computers for Art Teachers. *Art Education*, Vol. 41, No. 5, Resources for Teaching (Sep 1988)

Dertouzos, M. & Gates, B. (1997). *What Will Be: How the New World of Information Will Change Our Lives*. San Francisco: Harper

McLuhan, M. (1971) Letter to 'The Listener', 11 August 1971. In M. Molinaro, C. McLuhan and W.Toye (1987). *Letters of Marshall McLuhan*. Toronto: Oxford University Press

Rennie, L & Jarvis, T. (1996). Understanding technology: the development of a concept. *International Journal of Science Education,* pp. 977 – 992

Schwarz, M. (2006). *e-Culture: Crossovers and Challenges. Ανασύρθηκε 12,Δεκ 2007 από* http://eculturefactory.de/download/schwarz.pdf

Αράπογλου, Α., Μαβόγλου, Χ., Οικονομάκος, Η. & Φύτρος, Κ.(2007). *Πληροφορική Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου. Βιβλίο Εκπαιδευτικού*. Αθήνα: ΟΕΔΒ

Δρίγκας, Α. (2005). Ηλεκτρονικός-Ψηφιακός Πολιτισμός (e-Culture): Κοινωνία της Πληροφορίας και Πολιτισμός. Στα πρακτικά «*Επιστήμη και Τέχνη*» Αθήνα 16-19 Ιουνίου 2005, (σσ.11-15). Αθήνα: ΕΕΦ

Πόστμαν, Ν. (1997). *Τεχνοπώλιο. Η υποταγή του πολιτισμού στην τεχνολογία* (μτφρ.Κ.Μεταξά). Αθήνα: Καστανιώτης